

دانشگاه پیام نور

مرکز تهران

دانشکده ی علوم انسانی

گروه علمی: علوم تربیتی

عنوان پایان نامه:

بررسی میزان اثر بخشی برنامه های پرورشی مدارس

راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۶-۸۷

نگارش: علی اسدی

استاد راهنما: دکتر مهران فرج اللهی

استاد مشاور: دکتر سیدعلی محمد موسوی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

گرایش: تاریخ و فلسفه تعلیم و تربیت

پاییز ۱۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

تشکر

با واژه های شکر رشته رشته تا آسمان پل می زرم و به پای بوس دانای مهربان می روم و سجده ی شکر را برای هر آنچه ارزانی داشت بر آستان مبارکش نقش می زرم. و سپاس گوی اندیشه و رزان و ره پویان دانش و حکمت هستم که یاریگر نگارش برگگی جستجوگر در وادی تعلیم و تربیت بودند.

کلام قدردانی و تشکر را به زیور ادب آراسته و به اساتید بزرگوار و محترم دکتر مهران فرج اللهی و دکتر سید علی محمد موسوی که راهنما و هدایتگر طرح بودند، تقدیم می نمایم. شایسته است به آقای ناصر محمدی و خانم ماهرخ عبادی به جهت ارائه پیشنهادات سازنده و همفکریشان، بهترین سپاس ها و آرزوها را تقدیم نمایم.

همچنین به اساتید فرهیخته ای که مشوق و مدد رسان این پژوهش بودند، معلمان و مربیان پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم که با نقطه نظرات ارزنده ی خود ره گشا بودند، و خانواده ی عزیزم که در طی زمان پشتیبان و یاورم بودند، سپاس و دعای خیر خود را تقدیم می نمایم.

تقدیم به:

عقلان عاشق و عاشقان عاقل
آنان که حیاتشان لبالب از نور دانا ییست
آن ناجیان انسان از ورطه های ظلمت
آنان که وجودشان سراسر جانبخشیست
آن هادیان اذهان به آسمان معرفت

به پدر و مادر،

همسر

و دختر عزیزم

تحقیق حاضر تحت عنوان «بررسی اثر بخشی برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی آموزش و پرورش شهرستان طارم» انجام شده است. در این تحقیق تلاش شده است، ارتباط میان متغیر وابسته (اثر بخشی) با متغیر های مستقل (تخصص مربیان، رغبت شغلی، هدف های تعیین شده و زمان اختصاص یافته) مورد سنجش قرار گرفته و عواملی را که موجب اثر بخشی برنامه های پرورشی می شوند، بررسی نماید. به همین خاطر مدارس راهنمایی دو ناحیه آموزشی (بخش مرکزی و بخش چورزق) شهرستان طارم برای این امر انتخاب شده است. حجم نمونه این تحقیق، ۶۶ نفر از مربیان اعم از زن و مرد می باشد که برای این امر انتخاب شده اند. تعداد مربیان پرورشی که مشغول به کار هستند، همین تعداد بود. در واقع، نمونه با جامعه برابر است. تحقیق حاضر از روش توصیفی و از نوع پیمایشی سود جسته و چون این تحقیق می تواند مشکلی از مشکلات آموزشی را حل نماید جزء تحقیقات کاربردی نیز به حساب می آید. همچنین برای مقایسه میان متغیر ها از آزمون t استفاده گردیده است. سوالات استفاده شده در این پژوهش عبارتند از:

- چه رابطه ای میان تخصص مربیان پرورشی و اثر بخشی برنامه های پرورشی وجود دارد؟
- رابطه میان رغبت شغلی مربیان پرورشی و اثر بخشی برنامه های پرورشی چگونه است؟
- آیا میان هدف های تعیین شده دوره راهنمایی تحصیلی و اثربخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد؟
- چه رابطه ای میان زمان اختصاص یافته برای انجام فعالیت ها و اثربخشی برنامه های پرورشی وجود دارد؟

با توجه به سوالات فوق، فرضیه های زیر مطرح گردید:

- بین تخصص مربیان پرورشی و اثربخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد.
- رغبت شغلی مربیان پرورشی و اثربخشی برنامه های پرورشی همبسته می باشند.
- میان اهداف تعیین شده پرورشی برای مقطع راهنمایی و اثربخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد.
- بین زمان اختصاص یافته برای انجام فعالیت ها و اثربخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد.

در این تحقیق اثربخشی به عنوان متغیر وابسته قلمداد می شود . همان طوری که بیان شد ، روش تحقیق این پژوهش ، روش توصیفی و از نوع پیمایشی است . روش توصیفی آنچه است را بررسی می کند و پیمایش بیشتر به صورت کمی است . ابزار اندازه گیری این پژوهش ، پرسشنامه بوده است .

ارتباط هر چهار فرضیه با متغیر وابسته (اثربخشی) با استفاده از آزمون همبستگی اسپیرمن تایید گردید . و چون این ارتباط مثبت است ، از نوع ارتباط مستقیم می باشد . یعنی با افزایش هر یک از متغیر های مستقل (تخصص ، رغبت شغلی ، هدف های تعیین شده ، زمان اختصاص یافته) متغیر وابسته (اثربخشی) نیز افزایش پیدا می کند .

متغیر های «تخصص مربیان پرورشی ، هدف های تعیین شده و زمان اختصاص یافته» با ۹۹٪ اطمینان و متغیر «رغبت شغلی» با ۹۵٪ اطمینان تایید شد . در مورد مقایسه هر دو ناحیه آموزشی در هر یک از متغیر های مستقل و وابسته مشخص شد که اثر بخشی مربیان پرورشی بخش مرکزی از مربیان پرورشی بخش چورزق بیشتر است . همچنین مربیان زن در مقایسه با مربیان مرد اثربخش تر بودند . در ضمن بیش از ۸۰٪ مربیان پرورشی اعم از زن و مرد از شغل شان ناراضی بودند . و معتقد بودند که اهداف تعیین شده برای برنامه های پرورشی شفاف و قابل حصول نیست . و تداخل زمانی برای انجام فعالیت های پرورشی با کلاسهای درس را یک مشکل عمده قلمداد می کردند .

فصل اول: کلیات

۱	مقدمه
۲	تعریف مسئله
۳	ضرورت و اهمیت تحقیق
۴	اهداف تحقیق
۵	سئوالات تحقیق
۵	فرضیه های تحقیق
۶	متغیرهای تحقیق
۷	قلمرو تحقیق
۷	تعاریف عملیاتی تحقیق

فصل دوم: مبانی نظری تحقیق

۹	اثر بخشی
۱۰	ادبیات اثر بخشی
۱۲	نظریه های اثر بخشی
۱۴	عوامل تاثیر گذار بر اثر بخشی
۱۵	اثر بخشی و کارایی
۱۸	بهره وری و کارایی
۲۱	هدف و مفهوم آن
۲۴	اهمیت هدفها
۲۵	اهداف پرورشی نظام آموزش و پرورش ایران
۲۶	برنامه ریزی
۲۶	مقدمه
۲۷	تعاریف برنامه ریزی

۳۱	اهمیت برنامه ریزی
۳۵	دوره راهنمایی تحصیلی
۳۶	سیر تحول تاریخی دوره راهنمایی
۳۸	اهداف آموزش و پرورش در دوره راهنمایی
۳۹	برنامه های پرورشی
۴۱	تعریف برنامه های فوق برنامه
۴۱	اهداف فعالیتهای فوق برنامه
۴۱	اهمیت برنامه های پرورشی
۴۲	ویژگی های فعالیتهای فوق برنامه
۴۳	لزوم برنامه ریزی فعالیتهای فوق برنامه
۴۵	رغبت شغلی
۴۵	تعاریفی چند از رغبت شغلی
۴۸	رابطه رغبت شغلی با اثر بخشی
۵۰	نظریه های رغبت شغلی
۵۱	عوامل موثر در رغبت شغلی
۵۵	زمان
۵۵	تاریخچه ای از زمان
۵۶	زمان و تاثیر آن در اثر بخشی
۵۸	سابقه و پیشینه تحقیق

فصل سوم : روش پژوهش

۵۹	روش تحقیق
۶۰	جامعه آماری
۶۰	روش نمونه گیری
۶۱	روش و ابزار گرد آوری اطلاعات
۶۱	الف- روش گرد آوری اطلاعات
۶۱	ب- ابزار گرد آوری اطلاعات
۶۲	مشخصات پرسشنامه

۶۲	مقیاس داده ها
۶۳	ویژگی های فنی پرسشنامه
۶۳	اعتبار
۶۴	پایایی
۶۴	فنون و تکنیکهای آماری

فصل چهار: تجزیه تحلیل داده ها

۶۶	مقدمه
۶۷	الف: توصیف داده ها
۱۰۴	مقایسه متغیرها
۱۰۶	ب: استنباط داده ها

فصل پنج : جمع بندی ، نتیجه گیری و پیشنهادها

۱۱۰	الف- خلاصه نتایج
۱۱۲	ب- تبیین نتایج
۱۱۴	ج- محدودیتها و پیشنهادها
۱۱۴	- محدودیتها
۱۱۵	- پیشنهادها
۱۲۰	پیشنهادها برای تحقیق بیشتر

منابع و مأخذ

۱۲۱	الف- منابع فارسی
۱۲۳	ب- منابع خارجی

- ۶۷ جدول شماره ۱: تعداد مربیان پرورشی و درصد تشکیل دهنده آنها
- ۶۷ جدول شماره ۲: تعداد مربیان پرورشی به تفکیک جنسیت
- ۶۸ جدول شماره ۳: میزان مدرک تحصیلی مربیان پرورشی
- ۶۹ جدول شماره ۴: تعداد مربیان پرورشی به تفکیک رشته تحصیلی
- ۷۰ جدول شماره ۵: تعداد مربیان پرورشی به تفکیک سابقه خدمت
- ۷۲ جدول شماره ۶: تعداد مربیانی که دوره مربوط به فعالیتهای پرورشی را گذرانیده اند
- ۷۲ جدول شماره ۷: تعداد مربیانی که در یک و یا چند رشته هنری مهارت دارند
- ۷۳ جدول شماره ۸: دوره هایی که برای مربیان موثر بوده است
- ۷۴ جدول شماره ۹: میزان شفافیت اهداف
- ۷۵ جدول شماره ۱۰: میزان هماهنگی اهداف با نیازهای دانش آموزان
- ۷۶ جدول شماره ۱۱: میزان سنخیت اهداف با ارزش های جامعه
- ۷۷ جدول شماره ۱۲: میزان تناسب اهداف با امکانات دوره متوسطه
- ۷۸ جدول شماره ۱۳: میزان قابل حصول بودن اهداف
- ۷۹ جدول شماره ۱۴: میزان گسترش فرهنگ نماز در میان دانش آموزان
- ۸۰ جدول شماره ۱۵: میزان گسترش فرهنگ قرآن در میان دانش آموزان
- ۸۱ جدول شماره ۱۶: میزان تقویت روحیه دوری از حرام در میان دانش آموزان
- ۸۲ جدول شماره ۱۷: میزان گسترش مشارکت دانش آموزان در مسایل گروهی
- ۸۳ جدول شماره ۱۸: میزان قانون پذیر کردن دانش آموزان
- ۸۴ جدول شماره ۱۹: میزان گسترش فرهنگ کتابخوانی در میان دانش آموزان
- ۸۵ جدول شماره ۲۰: میزان گسترش فرهنگ تحقیق در میان دانش آموزان
- ۸۶ جدول شماره ۲۱: میزان آشکار ساختن استعداد هنرهای نمایشی دانش آموزان
- ۸۷ جدول شماره ۲۲: میزان پرورش استعداد هنرهای تجسمی
- ۸۸ جدول شماره ۲۳: میزان تقویت روحیه وحدت ملی
- ۸۹ جدول شماره ۲۴: میزان افزایش سطح اطلاعات بهداشتی
- ۹۰ جدول شماره ۲۵: میزان افزایش سطح فعالیتهای ورزشی
- ۹۱ جدول شماره ۲۶: میزان زمان اختصاص داده شده جهت انجام اردو
- ۹۲ جدول شماره ۲۷: میزان زمان اختصاص داده شده جهت انجام بازدید

- جدول شماره ۲۸: میزان زمان اختصاص داده شده جهت تدریس پرورشی ۹۳
- جدول شماره ۲۹: میزان تداخل انجام فعالیت‌های پرورشی با تدریس سایر دروس ۹۴
- جدول شماره ۳۰: میزان ضرورت وجود درس پرورشی جدا در برنامه درسی ۹۵
- جدول شماره ۳۱: میزان استفاده از آموخته‌ها در محیط کار ۹۶
- جدول شماره ۳۲: میزان رها ساختن شغل در میان مربیان پرورشی ۹۷
- جدول شماره ۳۳: میزان رضایت از حقوق و دستمزد ۹۸
- جدول شماره ۳۴: میزان رضایت از منزلت و پایگاه اجتماعی شغل ۹۹
- جدول شماره ۳۵: میزان ترک مدرسه زودتر از زمان مقرر ۱۰۰
- جدول شماره ۳۶: میزان دریافت پاداش‌های مناسب ۱۰۱
- جدول شماره ۳۷: میزان امکان پیشرفت در شغل ۱۰۲
- جدول شماره ۳۸: میزان خدمت به جامعه ۱۰۳
- جدول شماره ۳۹: مقایسه میانگین نمره‌ها به تفکیک نواحی آموزشی ۱۰۴
- جدول شماره ۴۰: مقایسه میانگین نمره‌ها به تفکیک جنسیت ۱۰۵
- جدول شماره ۴۱: نمره متغیرهای مستقل و ضریب همبستگی آنها ۱۱۳

فصل اول

کلیات

در کتاب آموختن برای زیستن انسان به عنوان غایت آموزش وهم وسیله آموزش معرفی می شود همچنین به آموزش به عنوان عاملی برای آفرینش و باز آفرینی شرایط اساسی کیفیت زندگی جامعه ای بها داده می شود که می باید از مرحله محرومیت به میعاد گاه تکامل فکری و مادی قدم بگذارد (یونسکو، ۱۹، ۱۳۵۲).

بدون شک مهمترین منبع هر سازمان نیروی انسانی آن است و عوامل تشکیل دهنده این نیرو افرادی با احساس هستند که اگر انگیزش کافی داشته باشند ، استعداد و مهارت خود را در سازمان به کار خواهند گرفت و چرخ های آن را به حرکت در خواهند آورد . بنابراین برای تامین و نگهداری و آموزش نیروی انسانی در هر سازمان باید برنامه ریزی کاملی انجام داد . اما در راستای این کار باید برنامه های درست ، کامل و جامعی را نیز طرح ریزی نمود تا نیروی انسانی شاغل در کار بتواند به طور صحیح حرکت کرده و درست عمل نماید . همچنین شناخت لازم از نیازها ، علایق و میزان توانایی های کارکنان به عنوان مقدمه ای برای انجام برنامه ریزی توسعه نیروی انسانی تلقی می شود . به همین خاطر آشنایی با نیازها ، علایق و استعداد های مربیان پرورشی که در کنار معلمان وظیفه خطیر تعلیم و تربیت دانش آموزان را بر عهده دارند یک اقدام موثر قلمداد می گردد.

تعریف مسأله

تناسب معقول میان حقوق فردی و اجتماعی با وظایف دانش آموزان از جمله مسایل اساسی در حوزه تعلیم و تربیت نوین جهان است. کم توجهی به ویژگیهای دانش آموزان به ویژه توانایی ها و استعداد های بالقوه آنان سبب کاهش اثر بخشی برنامه ها، فعالیت ها و تلاش های معلمان و مربیان در فرایند تعلیم و تربیت بوده که نتیجه آن تزلزل جایگاه تربیتی مدرسه در جامعه است (قورچیان و همکاران ۱۳۷۹، ۷). نقش والدین، معلمان و مربیان در ایجاد نگرش مثبت به فراگیری برنامه های پرورشی (فوق برنامه) و برقراری ارتباط موثر بین خانواده و مدرسه با جامعه غیر قابل انکار بوده و پنداشت صحیح دانش آموزان از هویت اجتماعی خویش مستلزم ایجاد پیوند معنا دار و اثر بخش بین دانش آموز با موقعیت بیرون از مدرسه از یک سو و نیز بین دانش آموز با برنامه های آموزشی و پرورشی درون مدرسه از سوی دیگر است.

به همین خاطر مشارکت دانش آموزان در فعالیت های فوق برنامه یکی از خواست های آنان به شمار می رود که باید سیستم آموزشی کشور طوری برنامه ریزی نماید که به خواست به حق دانش آموزان در این رابطه پاسخ مناسب دهد. تجربه بیست ساله آموزش و پرورش کشور در جداسازی بخش پرورش از آموزش نیز نشان داد این سیاست آموزشی هم نتوانست علایق و خواست های دانش آموزان را برآورده ساخته و نیروهای بالقوه آنان را به بالفعل تبدیل سازد به همین جهت آگاهی از میزان اثر بخشی برنامه - های اجرا شده پرورشی می تواند وضعیت کنونی این برنامه ها را درازهان سیاست گذاران آموزشی، مربیان پرورشی و والدین بیشتر روشن سازد. و برنامه ریزی آتی در مورد این گونه برنامه ها را آسان تر نماید. تحقیق حاضر نیز در راستای این هدف مهم صورت می گیرد.

ضرورت و اهمیت تحقیق

اثر بخشی یکی از مقوله های مهم در زندگی فردی و اجتماعی ما است. مفهوم اثر بخشی در خلال قرون گذشته و به ویژه در طی دهه های اخیر تحولات زیادی یافته و در حال حاضر به عنوان یک شاخص که بیانگر سطح زندگی فردی و سازمانی است مورد توجه قرار گرفته است. توجه به اثر بخشی در سازمانها و ارتباط آن با بقای آنها موجب گردیده که مدیران تمام هم و غم خود را مصروف تحقق اهداف و برنامه های سازمان نمایند. اثر بخشی ابتدا صبغه اقتصادی داشته است. اما امروزه اثر بخشی به عنوان شاخص مهمی برای سنجش موفقیت و نیل به اهداف هر سازمان استفاده های فراوانی پیدا کرده است. در همین راستا سنجش میزان اثر بخشی برنامه های پرورشی با توجه به این مطلب که بیش از دو دهه از عمر معاونت پرورشی آموزش و پرورش به عنوان معاونتی مجزا از معاونت آموزشی سپری می شود و این معاونت مستقلاً کار هدف گذاری، برنامه ریزی، رهبری و هدایت برنامه های پرورشی را بر عهده دارد کاری است با ارزش. و آگاهی از میزان اثر بخشی برنامه ها کمک شایان توجهی به مسئولین ذیربط در چگونگی ادامه روند کار خواهد نمود.

اهداف تحقیق

هدف کلی تحقیق

مهمترین هدف تحقیق آن است که مشخص نماید میزان اثر بخشی برنامه های پرورشی در مدارس راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶ در چه حدی است؟ برای بررسی این هدف، هدف یاد شده در هدف های زیر متبلور شده است .

اهداف ویژه

برای تعیین میزان اثربخشی برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم، مؤلفه های مهم و چهار گانه تخصص مربیان ، رغبت شغلی مربیان ،اهداف تعیین شده و زمان اختصاص یافته برای انجام فعالیت های پرورشی در نظر گرفته شده اند .

۱- مشخص نمودن رابطه بین تخصص مربیان و اثر بخشی برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶

۲- تعیین نوع رابطه رغبت شغلی مربیان و اثربخشی برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶

۳- تعیین و مشخص نمودن رابطه بین اهداف تعیین شده و اثر بخشی برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶

۴- تعیین نوع رابطه بین زمان اختصاص یافته برای انجام فعالیت ها و اثربخشی برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶

سوالات تحقیق

الف - سوال کلی تحقیق

آیا برنامه های پرورشی مدارس راهنمایی شهرستان طارم در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶ اثربخش بوده اند؟

ب - سوالات ویژه

۱- چه رابطه ای میان تخصص مربیان پرورشی و اثر بخشی برنامه های پرورشی وجود دارد؟

۲- رابطه میان رغبت شغلی مربیان پرورشی و اثر بخشی برنامه های پرورشی چگونه است؟

۳- آیا میان اهداف تعیین شده پرورشی دوره راهنمایی تحصیلی و اثر بخشی برنامه های پرورشی

رابطه وجود دارد؟

۴- چه رابطه ای میان زمان اختصاص یافته برای انجام فعالیت ها و اثر بخشی برنامه های پرورشی

وجود دارد؟

فرضیه های تحقیق

با توجه به سوالات تحقیق، فرضیه های زیر مطرح می باشند:

۱- میان تخصص مربیان پرورشی و اثر بخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد.

۲- میان رغبت شغلی مربیان پرورشی و اثر بخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد.

۳- میان اهداف تعیین شده پرورشی برای مقطع راهنمایی تحصیلی و اثر بخشی برنامه های پرورشی

رابطه وجود دارد.

۴- میان زمان اختصاص یافته برای انجام فعالیت ها و اثر بخشی برنامه های پرورشی رابطه وجود دارد.

متغیرهای تحقیق

متغیرهای این تحقیق به دو دسته تقسیم می شوند:

متغیر مستقل

اولین تغییری است که در یک تبیین کلی تاثیر می گذارد یا اثری ایجاد می کند. (Neuman)

به عبارت دیگر متغیر مستقل به تغییری گفته می شود که از طریق آن متغیر وابسته تبیین یا پیش بینی می شود. به این متغیر، متغیر محرک یا درون داد نیز گفته می شود. و تغییری است که توسط پژوهشگر اندازه گیری یا انتخاب می شود تا تاثیر یا رابطه آن با متغیر دیگری اندازه گیری شود (دلاور ۱۳۷۴، ۵۶).

متغیرهای مستقل همان شاخص های اثر بخشی هستند که در این تحقیق عبارتند از: هدفهای تعیین شده، برنامه های اجرا شده، زمان اختصاص یافته، میزان تخصص، و میزان رغبت شغلی که در این تحقیق اندازه گیری می شوند!

متغیر وابسته

متغیری است که مورد پیش بینی است (کرلینجر ۱۳۷۷، ۷۱). به عبارت دیگر متغیر وابسته تغییری است که تغییرات آن تحت تاثیر متغیر مستقل قرار می گیرد (سرمد و همکاران ۱۳۸۰، ۴۴). در این تحقیق متغیر وابسته اثر بخشی است که میزان آن با استفاده از سنجش شاخصهای آن که همان متغیر مستقل هستند، اندازه گیری می شود!

قلمرو تحقیق

قلمرو موضوعی:

حیطه موضوعی تحقیق حاضر محدود به بررسی و سنجش شاخص های اثر بخشی در برنامه های پرورشی است.

قلمرو مکانی:

مدارس راهنمایی آموزش و پرورش شهرستان طارم که شامل دو منطقه آموزشی است، قلمرو مکانی تحقیق می باشد.

قلمرو زمانی:

از نظر زمانی این تحقیق در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۸ انجام می پذیرد.

تعاریف عملیاتی

اثر بخشی:

میزان دستیابی به اهداف را اثر بخشی می گوئیم (رابینز، ۱۹۸۹، ۲۹).

اثر بخشی در این تحقیق عبارتست از سنجش میزان تحقق اهداف پرورشی که در کتاب «اهداف پرورشی» وزارت آموزش و پرورش آمده است.

هدف:

امکان، موقعیت و شرایطی که مورد نیاز است و به دنبال آن هستیم (رامین فر، ۱۳۸۱).

میزان تخصص:

عبارت است از مدارک تحصیلی مرتبط مریان پرورشی، یعنی: تخصص های ادبی، فرهنگی، هنری، ورزشی و ... این مریان.

زمان اختصاص یافته:

مقدار ساعتی که جهت انجام فعالیتهای پرورشی و یا تدریس درس پرورشی در مدارس راهنمایی در نظر گرفته شده است.

برنامه های پرورشی:

فعالتهای فوق برنامه و فعالیتهایی که در زمینه شکوفایی استعدادهای بالقوه دانش آموزان را در ابعاد فرهنگی، هنری، دینی و ... فراهم می آورند.

رغبت شغلی (خشنودی شغلی):

عبارتست از احساسات مثبتی که افراد نسبت به شغلشان دارند که از طریق پرسشنامه تعیین می شود (Arnold, Hughj. Feldmans Danielc) به نقل از شفیع آبادی (۱۳۷۴، ۶۳).

هدف های تعیین شده:

فرایند تعیین اهداف بلند مدت، میان مدت، و کوتاه مدت را که در کتاب ((اهداف پرورشی)) وزارت آموزش و پرورش آمده است، هدف های تعیین شده می نامیم.